

ROSITA THÉ, DIRECTEUR DCMR EN VOORZITTER BRZO+

'NIET ZO BANG ZIJN VOOR TRANSPARANTIE'

Rosita Thé staat sinds anderhalf jaar aan het roer van DCMR, de milieudienst van de provincie Zuid-Holland en vijftien Zuid-Hollandse gemeenten. Ook is ze voorzitter van BRZO+. Haar koers: transparantie en nalevingscultuur van veiligheid. "Over het algemeen zie ik dat de BRZO-bedrijven welwillend zijn om de veiligheid steeds verder te verbeteren, al denk ik van een aantal: jammer ..."

Tekst: Henk Engelenburg

Ik kom niet uit de sector, maar ik ben een oprecht bewonderaar van de industrie en gefascineerd door het mooie en het fragiele van hoe industrie en burgers naast elkaar functioneren. Ik woon ook bewust in deze omgeving van Rotterdam." Aldus Rosita Thé, sinds ruim anderhalf jaar directeur van DCMR, de Omgevingsdienst voor het Rijnmondgebied. Ook is ze voorzitter van BRZO+, het overlegorgaan van de BRZO-Omgevingsdiensten, Openbaar Ministerie, waterkwaliteitsbeheerders, Inspectie SZW, ILT en de Veiligheidsregio's. Aan haar de vraag wat ze ervan vindt dat veel chemiebedrijven weinig samenhang zien in de inspecties van toezichthouders van onder meer departementen, gemeenten en provincies en aandringen op een landelijke Omgevingsdienst specifiek voor

BRZO-bedrijven. "Die roep herken ik en begrijp ik", zegt ze. En vervolgt: "Ik zou echter niet weten waarom een andere organisatie beter zou werken. Ik vind het een slechte keuze om een organisatorische oplossing te maken voor een probleem in de uitvoering. Dat zou opnieuw langdurig de aandacht afleiden en opnieuw onrust teweegbrengen onder de inspecteurs. Liever pakken we het werkelijke probleem meteen aan door met de zes BRZO's beter en sterker te worden. We werken er hard aan. Laat het tot wasdom komen." Ze stelt dat het toezicht op de BRZO-bedrijven al belangrijk is ingedikt. "Er zijn nog maar zes BRZO-Omgevingsdiensten in Nederland en die hebben bovendien uitsluitend de provincies als opdrachtgever en niet langer ook gemeenten. Er is nu min-

der gekrakeel. Bovendien ligt de coördinatie van die zes bij de DCMR, dus in één hand. Verder is er nu één zware, landelijke opleiding voor de inspecteurs, wat de kwaliteit van het toezicht bevordert. Ook binnen het BRZO+-overleg tussen de inspecties van de Omgevingsdiensten, Openbaar Ministerie, waterkwaliteitsbeheerders, Inspectie SZW, ILT en de Veiligheidsregio's trekken we gezamenlijk op. We bevorderen dat de inspecties een gezamenlijke aanpak ontwikkelen. Je houdt wel verschillende inzichten van het inspectiewerk op basis van wetgeving. Want een inspecteur die een milieuvergunning checkt, kijkt nu eenmaal anders dan iemand die naleving van de Arboret onderzoekt."

Als DCMR-directeur en BRZO+-voorzitter bent u de spin in het web. Toch klinkt in de industrie dat u de inspecties echt niet op één lijn krijgt.

Rosita Thé: "We doen veel meer dan puur platgeslagen toezicht houden. Ik zie het als een persoonlijke missie om van BRZO+ echt iets te maken door samen op te trekken en eenduidiger te worden. Doorzettingsmacht is een uiterst middel, de ontwikkeling binnen het BRZO+-overleg is juist zodanig dat wij ondanks de verschillen naar *level playing field* bewegen. Uiteraard heeft dat soms grenzen gezien de verschillende wetgevingen waar wij mee te maken hebben."

ROSITA THÉ:
'Het aantal klachten loopt terug sinds de rapporten openbaar zijn.'

‘Met name op nalevingscultuur, zeg maar het beweeglijke deel van het veiligheidsgebeuren, valt nog wel wat te halen’

Stel, alle BRZO+-inspecteurs zijn bijeen in een zaal, wat is uw verhaal?

“Dat doen we ook echt. Nog pas enkele maanden geleden hebben we alle inspecteurs een dag samengebracht om ervaringen uit te wisselen en casussen te bespreken. Waar loop je als inspecteur tegenaan? Is het logisch of is het een persoonlijke keuze dat een inspecteur destijds zus en zo heeft gehandeld? Welke regionale verschillen in beoordeling zien we? De inspecteurs waarderen dit zeer, want ze voelen zich gehoord. Overigens brengen we eens per jaar ook managers van alle BRZO-bedrijven in onze regio samen. We laten resultaten zien, we bespreken actuele onderwerpen, we zetten de bestuurders samen in een panel om het belang van dilemma’s en van transparantie te bespreken. En het is nog heel leuk ook.”

Hoe kan een buitenstaander, hoe goed opgeleid ook, de naleving van de veiligheid beoordelen van de complexe installaties in de chemie?

“Juist dáárom zijn in de eerste plaats de bedrijven verantwoordelijk voor de veiligheid. Zij laten hun processen en systemen zien en de inspecteurs nemen steekproeven op eventuele zwakke plekken. Ze stellen vragen, ze vragen naar de staat van de installaties en ze checken op de nalevingscultuur. Het is een samenspel. Overigens loop ik zelf ook rond bij de bedrijven om er meer gevoel bij te krijgen. Alles is weliswaar gericht op risico-gericht inspecteren en daarmee op het voorkomen van incidenten, maar als die dan toch regelmatig optreden bij een bedrijf, roepen we dat bedrijf op het matje. Meestal blijkt dan dat de processen en systemen keurig op orde zijn en dat de oorzaak van incidenten in gedrag zit, in

het onvoldoende naleven van de veiligheidscultuur door mensen.”

Bedrijven kunnen van elkaar leren van bijna-incidenten, maar laten niet graag in hun keuken kijken en vrezen dat de inspectie meeluistert. Wat vindt u?

“Jongens, doe het toch gewoon. Juist de bijna-incidenten geven zo veel kans op verbeteringen. Bedrijven moeten niet zo bang zijn. Ze zijn vaak bang voor transparantie, maar dat past niet langer in deze tijd. Sommige bedrijven zijn ook huiverig voor het openbaren van de inspectieresultaten op hun website, alsof opeens duizenden mensen die zouden gaan bekijken. Maar dat blijkt helemaal niet het geval. Je ziet dat het vooral bedrijven zijn die bij elkaar op de site kijken. Het geeft rust in de omgeving dat de resultaten zichtbaar zijn. Het aantal klachten loopt terug sinds de rapporten openbaar zijn.”

Incidenten leiden snel tot Kamervragen en opgeklopte berichtgeving. Als de staatssecretaris u bevraagt over de veiligheid in de chemie, wat zegt u dan?

“Ik zeg: kijk naar de feiten. De rapportages van de Staat van de Veiligheid geven landelijk gezien best een goed beeld, zeg ik voorzichtig. De aanmerkingen die bedrijven krijgen hebben overwegend betrekking op overtredingen van de Arbeidswet. De rapportages zeggen niet dat het één rampenboel is. Wel dat het naleefgedrag iets is verslechterd, maar we hebben geen grote plof gezien in het Rijnmondgebied. Over het algemeen zie ik dat de BRZO-bedrijven welwillend zijn om de veiligheid steeds verder te verbeteren, al denk ik van een aantal: jammer...”

Wat is uw koers voor de komende jaren?

“Transparantie en nalevingscultuur. In de anderhalf jaar die ik op deze post zit, zijn chemiebedrijven veel meer bereid tot transparantie en dat is zonder meer de sleutel om te zien waar je de veiligheid kunt verbeteren. Het is voor sommige dochterbedrijven van buitenlandse concerns weliswaar erg lastig om te communiceren over een incident, maar je deuren gesloten houden is echt het domste. Bezie wat je dan wel kunt zeggen, dat werkt, je kunt altijd wel iets.

Met name op nalevingscultuur, zeg maar het beweeglijke deel van het veiligheidsgebeuren, valt nog wel wat te halen. Cultuur is nogal ongreepbaar, want hoe meet je die. Vandaar dat we naar instrumenten zoeken om indicatoren te ontwikkelen om het nalevingsniveau te volgen. Verder is er natuurlijk Veiligheid Voorop. Een goed initiatief, maar het zou mooi zijn als dat wat concretere resultaten kon laten zien. Het zou ook wel handig zijn wanneer alle BRZO-bedrijven zich bij Veiligheid Voorop aansluiten, dat is mijn oproep. Een verplichting zou heel mooi zijn, maar ik ben geen beleidsmaker. De VNCI zou meer positie kunnen kiezen door bedrijven die geen lid zijn op te roepen zich aan te sluiten. Veiligheid is immers een gezamenlijk belang. Bovendien heb je bij een hoger veiligheidsniveau minder last van de omgeving. Je ziet bij bewonersavonden duidelijk het verschil waar bedrijven wel en geen openheid van zaken geven.”

Hoe bevalt de in 2013 ingevoerde structuur van zes BRZO-Omgevingsdiensten?

“Het gaat goed, ze wisselen methodieken uit, ze ontwikkelen zich steeds verder. Sommige OD’s hebben een langere historie dan andere, vandaar dat we te maken hebben met verschillende ontwikkelingsstadij. En dan wordt het er niet gemakkelijker op als de overheid telkens weer over de structuur begint, zoals de roep naar één landelijke inspectiedienst. Dat de mensen van de gemeenten naar de OD’s gingen was al lastig en als ze dan nu

CV

ROSITA THÉ werkte na haar opleiding als juriste in het bedrijfsleven in het Rotterdamse havengebied. Ze ging daarna bij de gemeente Rotterdam werken, onder andere als hoofd Programmabureau Veilig. Na enkele jaren stapte ze over naar de gemeente Amsterdam en was daar directeur Uitvoering en Stadsdeelsecretaris. Anderhalf jaar geleden werd ze directeur van DCMR, de milieudienst van de provincie Zuid-Holland en vijftien Zuid-Hollandse gemeenten. DCMR voert tevens het mandaat over het toezicht op de BRZO-bedrijven in de gehele provincie Zuid-Holland en Zeeland. Thé is ook voorzitter van BRZO+, het overlegorgaan van de BRZO-Omgevingsdiensten, Openbaar Ministerie, waterkwaliteitsbeheerders, Inspectie SZW, ILT en de Veiligheidsregio’s, en coördinator van het landelijk overleg van de zes BRZO-Omgevingsdiensten. Ze noemt zichzelf een ‘nieuwsgierig mens’ met een duidelijke passie voor duurzaamheid.

weer naar Den Haag zouden moeten ..., dat helpt allemaal niet.”

Sommige bedrijven vinden de OD's traag met openbaren van inspectieverslagen. Die zijn ook zo gedetailleerd dat de burger het niet snapt. Door bedrijven doorgevoerde verbeteringen komen pas na een jaar op de site.

“Over het algemeen publiceren we het inspectieverlag binnen drie maanden. Bedrijven kunnen een link plaatsen op de website van de Omgevingsdienst om de bezoekers naar de eigen site uit te nodigen, waar ze hun eigen verhaal kunnen houden. Dat zie je steeds meer bedrijven doen.”

Waar zit momenteel de meeste spanning?

“De Omgevingswet. Ik heb tijdens een hoorzitting van de Eerste Kamer begin deze maand gesproken over de impact van deze wet en gepleit voor een aparte benadering van de BRZO-bedrijven. Dit pleidooi is bij wijze van spreken al honderd keer afgegeven in de politiek, echter nog

steeds zonder resultaat, maar wel van veel belang. Deze wet scheert namelijk kleine bedrijven zoals de bakker op de hoek en grote complexe bedrijven zoals BRZO-bedrijven over één kam. Dat wordt heel lastig, want in sommige gevallen vallen normen en kaders weg terwijl gemeenten met deze wet beleidsruimte krijgen om eigen normen voor bijvoorbeeld emissies te stellen. Dat gaat dus niet werken, want dan kun je de situatie krijgen dat bijvoorbeeld Rotterdam, Schiedam en Vlaardingen verschillende milieunormen en -waarden gaan hanteren. Aan de andere kant merken we nu al dat veel gemeenten niet weten wat te doen en dat ze ervoor terugdeinzen om nu opeens normen en waarden te bepalen. We verwachten dat zij een stevig beroep gaan doen op de Omgevingsdiensten. Met andere woorden: dat alle rompslomp bij hen terecht komt, terwijl de bedoeling van de wet nu juist vereenvoudiging is. Wij kunnen dat als DCMR wel aan, maar er zijn vele kleine broeders in het land die die positie niet hebben.” ■